

ПРИНЦИПИ ДЕКОРАТИВНОСТІ В ЖИВОПИСІ ІГОРЯ СМІЧЕКА

Тосіч Діана

студента III курсу художньо-графічного відділення
мистецького факультету ЦДПУ ім. В.Винниченка

наук. керівник – канд. мист-ва, доц. кафедри
образотворчого мистецтва та дизайну
Кириченко О.І.

Живопис – такий вид образотворчого мистецтва, художні твори в якому створюються за допомогою фарб. Він має надзвичайну здатність впливати на почуття і думки глядачів, змушуючи їх переживати дійсність, створену художником. Особливу силу впливу на глядача має живопис декоративний, при цьому відомо, що декоративність кольору може мати дуже великий діапазон застосування – від використання його у прикладних речах до виконання подібним способом станкового живопису.

Коли дивишся на дивовижні кольори та композиції живописних робіт Ігоря Смічека, перш за все, вражає його загадково-яскравий метафоричний стиль, стиль, який іноді близький до театральної декорації або до кольорової ілюстрації творів Поля Верлена, Артюра Рембо, Мілорада Павича чи Івана Цанкара. Недарма ж Ігор Володимирович навчався колись як художник-графік у Львівському поліграфічному інституті [1]. Іноді в його живописних творах проглядаються деякі графічні прийоми, хоча вони як би тонуть у яскравості палітри. Творчість художника надзвичайно багатогранна, в ній можна знайти все – від мистецтва ілюстрації до монументального та станкового живопису. Але саме живопис приваблює своїм радісним сприйняттям світу.

В своїх роботах Ігор Смічек не ставить за мету створити реалістичне зображення оточуючого світу. Більш важливим для нього є передача характеру зображуваного. Для цього художник майстерно використовує багатогранні можливості колориту. Через колір у його картинах розкриваються різноманітні почуття: захоплення, ніжність, радість та мрійливість. Саме кольором художник передає головну ідею картини, викликає певний настрій у глядача. В роботі «Художник і лабіринт» І. Смічек зобразив задумливий та мрійливий образ художника, що передається через фіолетовий колір фону, який, до речі, психологами пов'язується саме з творчою енергією. Радісний вираз образу «Жінки в кімоно» посилюється завдяки теплим, м'яким кольорам. Вони створюють відчуття затишку та витонченої жіночності.

Ігор Смічек вже давно надає перевагу декоративному підходу в живописі, що дозволяє символізувати реальність, а іноді просто створювати світ, схожий на умовний, як у театрі. Загальними принципами декоративного живопису є наступні:

- колір завжди відкритий, чистий і звучний;
- простір вирішується за рахунок локальних кольорових площин, якими оперує художник для передачі багатоплановості картинного простору;
- всі образотворчі, виразні засоби в декоративному живописі (лінія, пляма, фактура, колір) повинні працювати на рішення єдиного композиційного завдання, єдиного принципу, ідеї;
- акцентування уваги на головному об'єкті картини досягається за допомогою загострення його пластики, підкреслення специфіки стилізованої форми.

Художник впевнений: декоративність його картин не поверхнева, не пуста, вона будується в нього складними тоновими відношеннями, тому що в основі будь-якого декоративного рішення в більшості його робіт лежить тональний лад. Про вибір свого мистецького шляху художник говорить так: «Зараз я працюю з художнім простором. В ілюзорному (фотографічному) просторі колір не працює. Він провалений у глибині і на полотні не виходить. А в художньому – колір виходить на площину, і людина відчуває простір, ніби входить туди. Там є і глибина, і колір... Останнім часом у своїх картинах я прагну до більшої умовності, до певної стилістики, яка йде з моєї душі. Хочу зробити щось

не схоже ні на що. Якщо в мене вийде, то це вже буде зовсім інше мистецтво. Але до цього треба докласти дуже багато праці» [3]. Простір, в якому фарби відіграють таку важливу роль, у Смичека грає великою кількістю граней, він як би запрошує в себе людину, але кожна людина повинна знайти свій просторовий вимір у картинах художника аби відчувати цю гармонію і знайти відклик у своїй душі.

Смичек – художник сучасних новітніх живописних пошуків, він не зупиняється на раз і назавжди досягнутому, а постійно шукає нові можливості передати світ усіма гранями кольорів. На думку дослідників, у творах Ігоря Смичека дивовижно поєднуються сучасність у різних її проявах та українська пісенна, казкова, легендарна культура, мистецькі досягнення авангарду ХХ століття та класичний спадок Європи, Індії і Сходу. За різними, іноді, на перший погляд, незрозумілими формами чи абсурдними композиційними поворотами його творів криється та світлоносна хвиля емоцій, яка й зветься музикою мистецтва. Як вважають автори, що пишуть про творчість художника, розглядаючи його картини, можна рівною мірою говорити як про фолкмодерні («Місяць на небі, зіроньки сяють...») чи «Козацький натюрморт»), так і сюрреалістичні («Глечик і квіти») та метафізичні («Їхні мрії», «Пригоди чорного кота») прояви в його постмодерністських мистецьких пошуках, в яких значну роль відіграють не стільки знак чи символ, скільки чуттєва метафора на межі живописного, театрального і літературного обрисів» [3].

У кожній декоративній композиції І. Смичека ключову роль відіграє здібність художника творчо інтерпретувати навколишнє середовище, знаходити виразні особливості кожного об'єкта. Різноманітні предмети на картинах не розпадається на окремі частини, а створюють цілісну композицію. Прекрасними прикладами цього є полотна «Козел та дівчина» та «Їхні мрії». В цих картинах Ігор Смичек поставив за мету створити цілісну історію для глядача. Такі картини завжди привертають увагу й примушують замислитися над зображуваним. Проте в них немає натуралістичної наративності та якогось нарочитого прагнення відтворити світ в усіх його дрібних подробицях, яким ми бачимо його постійно. Художник знаходить засоби вираження емоцій, що виникають від споглядання відтвореного і спрямовані пробудити відчуття через колір. Тому колір завжди такої насичений, посиленний декоративним звучанням.

Яскрава декоративність, навіть театральність живописних композицій Смичека заворює феєричністю фарб і дивною чуттєвою логікою, близькою до мистецтва наїву. Цей особливий, природний, внутрішній світ, обрамлений художником у систему дивовижних, образних ритуалів, напрацьованих життям, – підкреслює А. Наєждін, – перетворюється на площині картини в естетично витончений дарунок суспільству, наповнений великою кількістю сюрпризів [4].

Для посилення декоративності Ігор Смичек використовує відкриті кольори та обмежену кольорову гаму. В його роботах завжди можна побачити блакитний, червоний, вохристі відтінки та коричневий. Головні об'єкти художник акцентує через тональну контрастність. У картинах «Місяць на небі, зіроньки сяють...» та «Жінка в кімоно» можна побачити виражений контраст між яскравими світлими кольорами та глибоким чорним.

І. В. Смичек свідомо максимально спрощує предмети, навіть, доводить їх до символічного зображення, щоб форма і об'єм не відволікали від того сенсу, який художник закладає в символіку кольорів. Для цього він стилізує предмети та фігури, чим тільки посилює значення ролі колористичного ефекту. В роботах «Великий мрійник» та «Їхні мрії» символічними образами показані мрії молодих людей, які ще зовсім юні. Предмети тут мають вільне розміщення на площині. Це дає змогу побудувати цікаву та незвичну композицію. В картинах художника завжди присутній чітко виражений композиційний центр, який також акцентується кольором. Власне принцип відкритої декоративності допомагає художнику зосередитись на образному відтворенні того недосяжного, що ми вважаємо мрією.

Картини Ігоря Смичека не тільки привертають увагу своєю цікавою композицією та кольоровим рішенням. Це зрозуміло, що вони розказують історії та дають змогу насолодитися надзвичайною яскравістю кольорової гамми, а живописність і декоративність є їхніми головними естетичними якостями, завдяки яким мистецтво художника так захоплює

глядачів. Одночасно живопис художника певною мірою є інтелектуальною грою, в яку автор залучає глядачів, кожен може тут знайти деякі першоджерела і спробувати відкрити для себе багату палітру відтінків, як смислових, так і живописних. Можна підкреслити, що декоративність у Смичека, з одного боку, є однією з ознак колоризма, і це виражається в тому, що при вірності світлотіньових градацій, іноді навіть м'якості кольору зберігається його дещо підвищена звучність, а це дозволяє досить чітко розрізнати кольорові зони, що утворюють певний ритмічний порядок. Саме такий порядок, з іншого боку, стає головною задачею художника, який створює в своєму живописі просторові виміри і запрошує в них кожного, хто здатний відчутти їхню незвичайну красу.

Інформація про художника:

Ігор Смичек народився 24 листопада 1953 року в Кропивницькому.

Він є членом Спілки художників СРСР (1987), Національної спілки художників України (1991). Закінчив Одеське державне художнє училище ім. М.Б.Грекова (1973р.), Львівський поліграфічний інститут ім. І.Федорова, нині Українська академія друкарства (1981р.) Лауреат обласної премії у сфері образотворчого мистецтва та імені Олександра Осмьоркіна у номінації «новітні спрямування» (2009р.). На сьогоднішній день працює викладачем Кіровоградської дитячої художньої школи.

Роботи художника зберігаються в музейних зібраннях України та приватних колекціях України, Росії, Молдови, Болгарії, Німеччини, Ізраїлю, Японії та США[4].

Список використаної літератури:

1. Кіровоградські художники: Ігор Смичек. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу до статті: <https://stepup.press/relax/item/602-kirovogradski-khudozhniki-igor-smichek>
2. Кіровоградський художник Ігор Смичек відзначить ювілей виставкою [Електронний ресурс] Режим доступу до статті: <https://persha.kr.ua/news/4974-kirovogradskij-xudozhnik-igor-smichek-vidznachit-yuvilej-vistavko-yu/>
3. Сергійчук Ю. Як кропивницький художник став відмінником польської армії. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу до статті: <https://www.ugorod.kr.ua/news/2017-09-30-60501.html>
4. Художні лабіринти Ігоря Смичека / Автор статті – Андрій Надеждін // Науково-мистецьке музейне видання. – Кіровоград, 2015